HEKİMLER İLE SAĞLIK KURUM VE KURULUŞLARININ HALKA AÇIK TANITIM VE BİLGİLENDİRME FAALİYETLERİNE İLİŞKİN KILAVUZ

1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu, Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi, Hekimlik Meslek Etiği Kuralları başta olmak üzere mevzuatın sağlık hizmetlerinde tanıtımın sınırlandırılmasına ilişkin düzenlemeleri gözetilerek aşağıdaki uygulama esasları belirlenmiştir.

Tüm sağlık kurum ve kuruluşları ile bütün hekimler halka açık internet ve sosyal medya kullanımında sağlık hizmetinin özelliği ve tıp mesleğinin saygınlığını dikkate alarak kendilerini bu ilke ve kurallarla bağlı sayarlar.

1. Hekimler, yürüttükleri mesleki faaliyete, sağlık kurum ve kuruluşları da sundukları sağlık hizmetine ilişkin tıbbi deontoloji ve meslek etiği kurallarına uygun biçimde halka açık tüm mecralarda yer alabilirler.

2. Hekimler tüm mecralarda ad, soyadlarının altına 1219 sayılı yasada belirlenmiş kullanma hakkına sahip oldukları uzmanlık ya da yan dal uzmanlığını yazabilirler. Ülkemizde denkliği kabul edilmemiş uzmanlık ya da yan dal uzmanlık belgesi veya sertifikaya hiçbir mecrada yer veremezler. Yasal olarak kullanma hakkına sahip oldukları akademik unvanlarına, adres ve iletişim bilgilerine yer verebilirler. Aynı kurallar sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan hekimleri için de geçerlidir.

3. Hekimler, halka açık mecralarda "kişisel bilgiler" başlığı altında, uzmanlık alanında olmak kaydıyla, aldığı eğitimlere, bilimsel yayınlarına ve konuşmalarına, düzenlediği toplantılara, akademik ödüllerine, idari ve danışmanlık görevlerine, yerli ve yabancı uzmanlık dernek ve kuruluşlarına üyeliklerine ve bunlara ait linklere yer verebilirler. Hekimler, meslek uygulamaları ile ilişkilendirmeksizin mesleki olmayan etkinliklerine de yer verebilirler.

4. Hekimler, sağlığı koruyucu ve geliştirici nitelikte, toplumu bilgilendirmeye yönelik içerik paylaşılabilirler. Doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmamış, bilim çevrelerince kabul edilmiş bilgilere aykırı, hatalı ya da doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmamış bilgilere yer veremezler. Verilen bilgilerin doğruluğundan bizzat sorumludurlar.

5. İnternet sayfası açılırken en başta veya her bilgilendirme sayfasında "Sayfa içeriği sadece bilgilendirme amaçlıdır, tanı ve tedavi için mutlaka doktorunuza başvurunuz." ifadesi, en az diğer yazılarla aynı puntoda ve kolaylıkla fark edilebilir biçimde yer almalıdır.

6. Hekimler, sağlık hizmetine yönelik bilgiler içeren (ifade, yazı, fotoğraf, video, röportaj, haber vb.) ögelere tanıtım ve bilgilendirme amacı dışında hiçbir şekilde yer veremezler.

7. Hastaların sır kapsamındaki bilgileri hiçbir biçimde paylaşılamaz. Hasta mahremiyetinin korunması için her türlü önlem alınır.

8. Sağlık kurum ve kuruluşları ile hekimlerin sundukları sağlık hizmetleri ile ilgili konularda, toplumu bilgilendirmek amacıyla yapacakları tanıtımlarda kullanılacak görsellere "**Sağlık Kurum ve Kuruluşları ile Hekimlerin Toplumu Bilgilendirici Tanıtımlarda Görsel Kullanım Kuralları"na (Ek-1)** tam olarak uymak koşulu ile yer verilebilir.

9. Sağlık çalışanlarının, tedavi öncesi, sırası ve sonrasında hasta ve hasta yakınları ile birlikte görüntülerine yer verilemez.

10. Hekimler deontoloji kurallarına ve hasta haklarına uymayan, abartılı, insanları yanıltıcı, korku veya paniğe düşürücü, yanlış yönlendirici, gerçeğe aykırı ifadeler kullanamazlar.

11. Hekimler, meslektaşlar ve/veya sağlık kurum ve kuruluşları arasında rekabete yol açan, hekimliğe ve sağlık kuruluşlarına ticari bir görünüm veren, reklam niteliğinde, kendilerini, sundukları hizmeti ya da sağlık kurum ve kuruluşunu öven, ön plana çıkaran, diğer sağlık kurum ve kuruluşları ile hekimler hakkında olumsuz ibarelere ve görüntülere yer veremezler.

12. Hekim hakkında veya sağlık kurum ve kuruluşu ile burada görev yapan sağlık personeli hakkında, hastalara ait değerlendirmelere, görüş bildirimine, teşekkür ilanlarına yer verilemez.

13. Mesleki birlikler ve dernekler, bilimsel dergiler ile diğer mesleki kuruluşlara ait sitelere yönelik olanlar dışında yönlendirici link verilemez.

14. Hasta hakları, temel tıbbi ve etik kurallara uygun olması halinde, internet ortamında yöneltilen soruların yanıtlanması suretiyle hastaya önerilerde bulunulabilir. Ancak bu yolla hasta, belirli bir hekim ya da sağlık kuruluşuna yönlendirilemez.

15. İnternet ortamında kanunlarla ve yönetmeliklerle yetkilendirilmemiş, aracılık faaliyeti yapmakta olan platformlara ve kuruluşlara üye olunamaz, ticari kuruluşlardan bu nitelikte bir hizmet alınamaz, forumlar kullanılarak hasta yönlendirilemez.

16. Arama motorlarında bulunabilir olmak için hekimin veya sağlık kurum ve kuruluşunun ruhsatında yer alan ve 1219 sayılı yasada belirlenen uzmanlık alanı ile ilgili bilgiler dışında anahtar kelimelere yer verilemez.

17. Herhangi bir ücret, promosyon, çekiliş, kampanya ya da indirim bilgisine veya hizmetin ücretsiz olduğuna ilişkin ifadelere yer verilemez.

18. Tüm kurallar internet sitesinin yabancı dillerdeki görünümleri için de geçerlidir.

19. Bu kılavuzda yer almayan durumlar, 1219 sayılı Kanun, Tıbbi Deontoloji Tüzüğü, Hekimlik Meslek Etiği Kuralları, Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği hükümlerine göre değerlendirilir.

20. Burada belirtilen kuralların ihlal edilmesi halinde ilgili mevzuat doğrultusunda gerekli işlemler yapılır. Hekimler ile sağlık kurum ve kuruluşlarının halka açık tüm mecralarda sağlık alanı ile ilgili paylaşımlarına ilişkin denetleme ve tarama görevi için ilgili Tabip Odaları imkanları dahilinde komisyon kurabilir ve gelen bildirimlerle ilgili süreçler bu komisyonca yürütülür.

EK-1:

SAĞLIK KURUM VE KURULUŞLARI İLE HEKİMLERİN TOPLUMU BİLGİLENDİRİCİ TANITIMLARINDA GÖRSEL KULLANIM KURALLARI

Sağlık kurum ve kuruluşları ile hekimlerin sundukları sağlık hizmetleri ile ilgili konularda, toplumu bilgilendirmek amacıyla yapacakları tanıtımlarda kullanacakları görseller, aşağıda belirtilen kurallar çerçevesinde kullanılabilir.

1. Hastaya ait görsel içeriklerin kullanılabilmesi için hastanın kendisinin, 18 yaşından küçük veya mahcur ise veli veya vasisinin açık rızasının alınması ve Hasta Hakları Yönetmeliğine uyulması şarttır.
2. Hasta, paylaşılacak görsel içeriği önceden görme hakkına sahiptir. Görsel paylaşım izni, hastanın kendisinin, 18 yaşından küçük veya mahcur ise veli veya vasisinin isteği üzerine herhangi bir usul ve şarta bağlanmaksızın her zaman geri çekilebilir. Hastanın geri çekme talebini sağlık tesisi veya ilgili sağlık meslek mensubu derhal işleme almak ve sonuçlandırmakla yükümlüdür.
3. Görüntü paylaşım izni vermeyen hastalara, tedavilerinde herhangi bir değişiklik olmayacağı bilgisi ve güvencesi verilmelidir.
4. Görsel içeriklerinin kullanılabilmesi için alınan izin karşılığında hastaya herhangi bir ödeme ya da indirim yapılamaz, ayrıcalık tanınamaz, hediye verilemez.
5. Tüm işlem/ameliyat sonrası görsel içeriklerin tedavi sonrası ne zamana ait olduğu belirtilmelidir.
6. Tanıtım ve bilgilendirmede kullanılacak video ve fotograflara ait ortamların, kullanılan tekniklerin gerçeğe aykırı olmaması, yanıltıcı makyaj olmaksızın görüntülenmesi zorunludur. Görsel içerikler üzerinde sonradan teknolojik değişiklik veya düzeltme uygulanamaz.
7. Görsel olarak bir iyileşmeden bahsedilen bilgilendirmelerde işlem/ameliyat sonrası görüntüler, önceki halleri olmadan, hastanın paylaşım onayı olsa dahi kullanılamaz. Bu tür paylaşımlardan sonra, uyarı amaçlı alttaki metin görülebilir boyutta mutlaka yazılmalıdır: “Her cerrahi veya girişimsel işlem risk taşır. Sonuçlar kişiden kişiye değişiklik gösterebilir. Her vakada aynı sonuç elde edilmeyebilir. Erken dönem sonuçları yanıltıcı olabilir, görseldeki sonuç zamanla değişebilir. İşlem öncesinde hekiminizden detaylı görüş almanız önerilir.”

8. Kullanılan hasta görseli gerçek olmalı, başkalarının hastalarına veya sonuçlarına ait görseller paylaşılmamalıdır. Temsili fotoğraf veya görsel kullanılacaksa bu belirtilmelidir. Hastaları bilgilendirici, yanıltıcı olmayan illustrasyonlar, animasyonlar kullanılabilir.
9. Başka mecralarda yapılmış olsa dahi görsel içeriklere ilişkin yapılan hasta yorumları veya teşekkür ilanı anlamına gelecek ifadeler paylaşılamaz. Hasta görseli içeriklerine ait paylaşımlar sponsorlu yayınlanamaz ve tamamen yoruma kapatılması zorunludur.
10. Kullanılan görsel sadece yapılan işleme ve ilgili bölgeye ait olmalıdır, yapılan işlemin detayları ile ilgili olmayan hiçbir vücut bölgesi görsele dahil edilmemelidir.
11. Ameliyat veya tıbbi girişim esnasında hasta görüntüsü paylaşılamaz, ameliyathanede hasta görüntüsü paylaşılamaz.
12. Görsel paylaşımlarında, yapılan işleme ait doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmış bilgiler dışında hiçbir ifade/yorum; yönlendirici veya üstünlük içeren tanımlama yazılmamalıdır. İlgili bilgilendirmeye ait bilimsel içerik gereğinde ispatlanabilir olmalıdır.
13. Sağlık meslek mensubu veya sağlık kuruluşunun, diğer sağlık meslek mensuplarından veya sağlık kuruluşlarından daha üstün veya daha iyi olduğu izlenimini vermeye yönelik olarak bölge, mekân, tıbbi cihaz, donanım, araç, gereç veya personel yahut benzeri herhangi bir unsur ile ilgili görsel paylaşılamaz.
14. Paylaşılacak görsel içeriklerde; genel ahlak kurallarına aykırı şekilde vücudun mahrem bölgeleri olan genital, anal ve meme ucu görüntülerine ve mahrem ifadelere, kamu sağlığı ile esenliğine tehdit oluşturan, kişi hak ve hürriyetlerini zedeleyen, hastanın özel ya da sosyal yaşamını istismar edici, toplumu endişeye sevk edici veya yanıltıcı biçimde görüntü ve ifadelere yer verilemez.
15. Hasta ile ilgili görsel içerikli paylaşımlar, sadece ilgili sağlık tesisi (hastanın doktorunun adı olmaksızın yayınlanamaz) veya ilgili sağlık meslek mensubunun kendisi tarafından tüm gerekli yasal izinler alınarak yukarıdaki kriterlere uygun şekilde yapılmak zorundadır. Halka açık mecralardaki paylaşımların başkaları tarafından yapılmış olması ilgili sağlık tesisi veya sağlık meslek mensubunun sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.
16. Paylaşılan hastalara ait görseller hiçbir yerde (yazılı, görsel basın, web siteleri, sosyal medya platformları vb. gibi) sponsorlu olarak öne çıkarılamaz / yayınlanamaz.
17. Hekimler paylaştıkları hasta görsellerinin üzerine çoğaltılmalarını engellemek amacı ile logolarını, isim ve unvanlarını uygun şekilde koyabilir.
18. Paylaşımlarda herhangi bir firma, ürün veya markanın tanıtımı yapılamaz, link verilemez.